

Warszawa, dnia 15 marca 2018 r.

BAS-WAP-374/18

Pan Poseł
Sławomir Jan Piechota
Przewodniczący Komisji
do Spraw Petycji

Opinia prawna

**na temat petycji nr 145-324/18 w sprawie zmiany art. 150 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r., poz. 1907 ze zm.)
w zakresie zasad przeprowadzania egzaminów osób ubiegających się
o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej
amatorskiej**

I. Treść i cel petycji

Przedmiotem petycji nr 145-324/18 jest żądanie nowelizacji art. 150 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907, dalej: PT) w zakresie zasad przeprowadzania egzaminów osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej. Autor petycji wnosi o pozbawienie uprawnień do przeprowadzania egzaminów komisji powołanej przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej (dalej: UKE) wyłącznie na rzecz organizacji zrzeszających radioamatorów, a także zniesienie obowiązku odpłatności za egzamin. Działanie to służyć ma zwiększeniu zainteresowania krótkofalarstwem pośród dzieci i młodzieży.

Opiniowanej petycji towarzyszy propozycja legislacyjna nowelizacji art. 150 Prawa Telekomunikacyjnego w następującym brzmieniu:

„pkt 1 Egzamin y osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej przeprowadzają organizację pozarządowe w rozumieniu art.3 ust 4 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie prowadzące statutową działalność w zakresie radiokomunikacyjnej amatorskiej,

pkt 2 za przeprowadzanie egzaminu osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej nie pobiera się opłaty,

pkt 3 Egzamin y osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej przeprowadza osoba znajdująca się na liście egzaminatorów prowadzonej przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej,

pkt 4 zasady i sposób przeprowadzanie egzaminów określa rozporządzenie ministra właściwego do spraw telekomunikacji,

pkt 5 terminy przeprowadzania egzaminów określają organizacje wymienione w pkt 1,

pkt 6 art. 150 ust. 4 pkt 2 w zakresie trybu przeprowadzania egzaminów i egzaminów poprawkowych, sposób powoływania komisji egzaminacyjnej, a także wysokość opłat za przeprowadzanie egzaminów nie dotycz służby radiokomunikacyjnej amatorskiej.”.

II. Czy petycja mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji (art. 2 ust. 3 ustawy o petycjach)?

Petycja dotyczy zmiany ustawy przez Sejm. Zgodnie z art. 95 ust. 1 Konstytucji RP władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat. Natomiast stosownie do art. 118 ust. 1 Konstytucji RP inicjatywa ustawodawcza przysługuje m.in. posłom. Artykuł 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, w związku z art. 112 Konstytucji RP, precyzuje, że poselskie projekty ustaw mogą być wnoszone przez komisje sejmowe lub grupę co najmniej 15 posłów podpisujących projekt.

Uwzględniając powyższe należy uznać, że petycja mieści się w zakresie zadań i kompetencji Sejmu.

III. Wymogi formalne (art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o petycjach)

Petycja spełnia wymogi formalne określone w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o petycjach.

IV. Kwestie, które ekspert uznaje za istotne w związku z petycją

Zgodnie z art. 150 ust. 2 PT, egzaminy osób ubiegających się o świadectwo operatora urządzeń radiowych przeprowadza komisja powołana przez Prezesa UKE. Prezes UKE może powierzyć przeprowadzanie egzaminów organizacji zrzeszającej radioamatorów (dalej: OZR) (art. 150 ust. 1 PT). Przepis ten w brzmieniu sprzed nowelizacji w 2012 r. nie przewidywał takiej możliwości, wyposażając w prawo do przeprowadzania egzaminów wyłącznie komisje powołaną przez Prezesa UKE. W uzasadnieniu do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw (Sejm VII kadencji, druk sejmowy nr 627)¹, który wprowadzał możliwość powierzenia przez Prezesa UKE przeprowadzanie egzaminów OZR wykazano, że: „Rozwiązanie takie praktykowane jest w USA. Celem tej zmiany jest stworzenie możliwości odciążenia administracji państwowej od działań służących wyłącznie hobbystom - krótkofalowcom. Działalność ta nie jest związana z wykonywaniem działalności gospodarczej i świadczeniem usług telekomunikacyjnych, nie ma zatem potrzeby przeprowadzania egzaminów bezpośrednio przez Prezesa UKE. Wydaje się wystarczające przekazanie tego uprawnienia wyspecjalizowanym jednostkom zrzeszającym radioamatorów. Organizacje te skupiają osoby zainteresowane różnymi formami łączności radiowej i wykorzystaniem ich dla rozwoju własnego i dobra społecznego, dbają również o rozwój służby radioamatorskiej w Polsce. Czołowymi organizacjami zrzeszającymi i reprezentującymi radioamatorów wobec instytucji państwowych i organizacji społecznych są: Polski Związek Krótkofalowców, Liga Obrony Kraju, Związek Harcerstwa Polskiego i Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej”.

Powierzenie przeprowadzania egzaminów w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej OZR wymaga porozumienia Prezesa UKE z taką organizacją. Porozumienie to może nastąpić po spełnieniu odpowiednich przesłanek. Tryb przeprowadzenia egzaminów szczegółowo określają przepisy rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 stycznia 2015 r. w sprawie świadectwa operatora

¹<http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=627>, (data dostępu: 12 marca 2018 r.).

urządzeń radiowych (dalej: rozporządzenie)². Z treści art. 150 ust. 2 wynika, że intencją ustawodawcy było zawarcie porozumienia Prezesa UKE z jedną OZR. Przepis wskazuje wprost: „Prezes UKE może powierzyć przeprowadzanie egzaminów [a nie jednego egzaminu]: w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej – organizacji [jednej organizacji] zrzeszającej radioamatorów”. Ponadto, z uwagi na konieczność zapewnienia właściwej organizacji całego procesu przeprowadzania egzaminów oraz ujednoczenia poziomu merytorycznego i organizacyjnego, porozumienie winno być zawarte z jedną organizacją zrzeszającą radioamatorów.

Autor petycji wnosi, iż art. 150 ust. 2 pkt 1 nie jest stosowany, gdyż wszystkie wnioski OZR w sprawie przeprowadzania egzaminów na operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji amatorskiej zostają rozpatrzone negatywnie. Zgodnie z informacjami jakie autor opinii uzyskał podczas rozmowy telefonicznej w dniu 6 marca 2018 r. z UKE wynika, że Prezes UKE jak do tej pory nie podjął decyzji o powierzeniu przeprowadzania egzaminów przez OZR. Powodem takiego działania jest nieprzedstawienie przez OZR szczegółowej koncepcji przeprowadzania egzaminów. Wnioski OZR nie spełniały wymagań precyzowanych przez rozporządzenie oraz regulacji Europejskiej Konferencji Administracji Pocztowych i Telekomunikacyjnych i Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego.

Zgodnie z prawnymi wymogami, porozumienie Prezesa UKE w sprawie powierzenia przeprowadzania egzaminów na operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji amatorskiej może być zawarte wyłącznie z OZR posiadającymi osobowość prawną. Organizacja winna określić: sposób tworzenia składu komisji egzaminacyjnej i zespołów egzaminacyjnych, zasady opracowywania harmonogramu sesji na kolejny rok (przeprowadzanych na obszarze całego kraju), przebieg procesu obsługi przyjmowania i przetwarzania wniosków z uwzględnieniem zasad ochrony danych osobowych. Powinna także przedstawić zasady prowadzenia i archiwizacji dokumentacji wyników egzaminów i wydawania zaświadczeń o zdanym egzaminie oraz spełnić warunki, co do miejsca przeprowadzania egzaminów. W porozumieniu między Prezesem UKE a OZR należy ustalić warunki współpracy, zasady nadzoru Prezesa UKE nad przeprowadzaniem egzaminów oraz warunki rozwiązania porozumienia. Powierzenie prowadzenia procesu egzaminowania polega na całkowitym przekazaniu OZR przygotowania, organizacji i obsługi technicznej sesji egzaminacyjnej.

² Dz.U. z 2015 r., poz. 99.

Zgodnie z art. 150 ust. 1 PT rola Prezesa UKE ograniczałaby się w takim przypadku wyłącznie do wydawania świadectw o zdanym egzaminie. Pozostałe szczegółowe wymagania przeprowadzania egzaminów określa rozporządzenie i dokumenty międzynarodowe (wskazane powyżej).

W propozycji legislacyjnej załączonej do petycji postuluje się zniesienie odpłatnego charakteru przystępowania do egzaminu na operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacji amatorskiej. Autor petycji zaznacza, że całkowite zwolnienie z opłat za egzamin nie uszczupli dochodów w budżecie państwa. Działanie takie zniesie barierę finansową dla tych, którzy są zainteresowani przystąpieniem do egzaminu, a ze względów materialnych nie mogą sobie na to pozwolić. Zgodnie z art. 150 ust. 3 PT przystąpienie do egzaminu jak i wydanie świadectwa wiąże się z obowiązkiem odpłatności. Wysokość opłat ustalona jest w rozporządzeniu, przy czym powinna być ona ustalana przy uwzględnieniu zasady, że opłata nie powinna stanowić przeszkody dla osób zainteresowanych obsługą urządzeń radiowych³. Należy zwrócić uwagę, że zmiany legislacyjne w sprawie opłat za przeprowadzenie egzaminów winny być dokonane w taki sposób, by nie doprowadzały do zwiększenia deficytu zaplanowanego w ustawie budżetowej na dany rok. Odpłatności za egzamin powodują zwiększenie dochodów budżetu państwa, stąd ograniczenie tego wpływu musi być zrekompensowane odpowiednim zmniejszeniem wydatków. Natomiast zgodnie z informacją uzyskaną z UKE przeprowadzanie egzaminów w służbie radiokomunikacji amatorskiej przez komisję powoływaną przez Prezesa UKE nie generuje praktycznie żadnych wydatków. Egzaminy odbywają się w oparciu o infrastrukturę i sprzęt UKE, a skład komisji egzaminacyjnej tworzą pracownicy Urzędu, spełniający w ten sposób obowiązki pracownicze.

V. Wnioski

Autor petycji postuluje konieczność zmiany podmiotu przeprowadzającego egzamin na operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej - z komisji wskazywanej przez Prezesa UKE wyłącznie na rzecz organizacji zrzeszającej radioamatorów. Pozbawienie kompetencji Prezesa UKE, uzasadnia się potrzebą zwiększenia zainteresowania obsługą urządzeń radiokomunikacyjnych wśród młodych osób (przed ukończeniem 25 roku życia), które jak do tej pory jest znikome. Można

³ K. Kawalek [w:] *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, red. M. Rogalski, Warszawa 2010, Lex/el.

domniemywać, że mała ilość wydawanych świadectw wynika ze zmiany zainteresowań młodych ludzi. Komunikację z użyciem częstotliwości radiowych zastąpiła pod wieloma względami atrakcyjniejsza komunikacja sieciowa. Należałoby zatem odnaleźć dodatkowe argumenty przemawiające za słusznością zmiany obowiązujących przepisów. Szczególnie z uwagi na fakt, iż ustawodawca nie pozbawił OZR prawa do przeprowadzania egzaminów w służbie radiokomunikacji amatorskiej, a uzależnił je od spełnienia określonych warunków, które w takim samym stopniu obowiązują komisje powoływane przez Prezesa UKE jak i komisje wybierane przez OZR. Jak dotąd jednak żadna organizacja zrzeszająca radioamatorów nie złożyła kompletnego wniosku, na podstawie którego Prezes UKE mógłby przekazać swoje kompetencje do przeprowadzania egzaminów na operatora urządzeń radiowych w służbie radiokomunikacyjnej amatorskiej.

Autor:

Wioleta Wasil

ekspert ds. oceny skutków regulacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Deskryptory bazy REX: Ustawa, Telekomunikacja.